Fransaya ne Oldu?..

Büyük siyasî tefrika: 7

Yazan:

GORDON WATERFIELD

Feci harb sahneleri içinde dolaşmalar

Alman tayyarelerinin pike uçuşları Fransız askerlerini ürkütmüştü

Ve herkes boş havalarda Fransız tayyarelerini arayordu

Yüzbaşı Massis Sorbonda askerî strateji hakkında bir konferans veriyormuş gibi bunları rahat rahat anlatıyordu. Biz de bu konferansı alâka ile dinliyorduk. Konferans bittikten sonra yazı makinelerimizin başına geçerek «Büyük bir harbin arifesi!» diye yazılar yazmağa başladık. Yazılarımızın Londrada heyecanla okunacağı şüphesizdi. Fakat bu yazılar ancak Almanların yarma hareketini başarmaları ve ikinci ordu ile dokuzuncu ordunun ricat etmesinden sonra Londraya varabildi.

Fransa ikinci bir Sedan mağlûbiyetine uğramakta ve tekrar Loire üzerine ricat etmekte idi. Fakat bu defa memleketi derleyip toplayacak bir Gambetta yoktu!

General meşgul!

Fakat yüzbaşı Massis ile arkadaşları 14 mayıs günü zaferden emin olduklarını söylüyorlar ve:

«— İleri mevzilerimizi geri alıyoruz. Almanları müdafaamızın ana hattı önünde durduracağız!»

Diyorlardı.

Yüzbaşı Massis, General Hutzingerin o akşam, yahud ertesi sabah bizi kabul edeceğini ve bizi mümkün mertebe harb sahasına yakın bir yere götüreceğini de söyledi. Fakat General çok meşguldü ve o gece umumî karargâh geri alınacaktı. Sonra General Corap'ın geniş bir sahayı işgal eden cephesinin de yarıldığına dair bir takım şayialar dönüyordu. Onun için Generali görmekten ümidi kesecek onun henüz neşrettiği emriyevmiyi okumakla iktifa ettik. Emriyevmî, Fransız askerlerinin Majino hattı üzerindeki mevkilerinden kat'iyyen çekilmemeleri ve Fransanın mukaddes toprağını sonuna kadar müdafaa etmeleri lâzım geldiğini anlatıyordu. Emriyevmî kahramanca bir lisanla yazılmıştı. Fakat bunu yazan General, altı hafta sonra Fransanın teslim olduğunu ifade eden mütarekeyi imzalamıştı!

Matbuat mülâzimile birlikte Vouziers'ye hareket ettik. Mülâzimin keyfi hiç de yerinde değildi. Çünkü Fransız sahnesinin tanınmış yıldızlarından bir kaçını ertesi gün Sedan'da hazır bulunmak ve çalışmak üzere davet etmiş olduğu halde bu daveti ilga etmek mecburiyetinde kalmıştı.

Geceyi Vouziers'de geçirdikse de uyku uyuyamadık. Çünkü kamyonlar ve tanklar durmadan cepheye gidiyor ve bunların gürültüleri bizi uyanık tutuyordu. Kasaba, sokaklarda ve umumî meydanlarda yatan muhacirlerle dolmuştu. Herhalde bu muhacirlerin içine katılan ve Fransız askerlerinin harekâtını gözetliyerek, Almanlara bildiren, bundan başka muvasalayı kesmek için uğraşan ve sivil halkı bozguna uğratmağa çalışan bir sürü Alman ajanı da vardı. Fransa, şüpheli yabancılardan korunmak için son senelerde bir sürü tedbirler almış olduğu halde, bu nazik dakikada muhtelif milliyetlere mensub yığın yığın yabancıların istilâsına uğramış bulunuyordu. Bunlar, Majino hattından dahi geçiyorlardı. Bu muhacir istilâsını evvelden düşünmek icab ederdi. Fakat Belçika ve Lüksemburg yolile hareket eden muhacirleri durdurmak için çok geç tedbir alınmış ve tedbir alındığı zaman da zaten iş işten geçmişti.

***

İkinci ordunun umumî karargâhı geceleyin hareket ettiği ve bizim mukadderatımızla alâkadar olmadığı için biz Vourziers'de kalarak burada sığınak arayan askerlerle konuştuk ve vaziyet hakkında malûmat aldık, kahvehanelerde rasgeldiğimiz askerler Almanların cepheyi yardıklarını söyleyordu. Bu haberler fena idi. Çünkü Fransız ordusunun müdafaa harbi yapacağı yerde hareket harbine mecbur edildiğini gösteriyordu. Askerlerin verdiği bu malûmatı tahkike imkân bulamadığımız için hakiki vaziyeti umumî karargâhtan öğreneceğimizi umuyorduk. Askerlerin hepsi de bilhassa Almanların pike uçuşlarından şikâyet etmekte idiler. Çünkü bu çeşid hücumlara alıştırılmışlardı Tayyarelerin insanın tepesine kadar alçalarak müthiş gürültü içinde bombalar atması Fransız askerlerini korkutuyordu ve askerlerin hepsi:

«— Fransız tayyareleri nerede?» diye soruyor ve ilâve ediyorlardı:

«— Alman tayyarelerinden başka tayyare görmedik ve Alman tayyareleri kendi yurdlarında imişler gibi istedikleri gibi hareket ediyorlardı!»

Askerlerin hepsi de yorgun, yıpranık ve harabdılar. Almanlar, dakika kaçırmadan bomba yağdırıyor ve Aisne nehrine giden yolları ve demiryolları tahrib etmeğe bakıyorlardı. Halbuki Fransızlar da bu yollardan istifade ederek gediği kapamak için cepheye yardım kuvvetleri göndermekte idiler. Oturduğum otelden çıkarak sigara almak istediğim zaman iki Alman tayyaresinin sokaklar üzerinde dolaşarak her tarafı mitralyöz ateşine tuttuğunu ve benim üzerime geldiğini gördüm. Bir lâhza sonra bir sürü adamlarla birlikte yere uzanmış bulunuyordum. Ötede müthiş bir duman sütunu yükseldiği için Scott ve Miller ile vaziyeti anlamak üzere derhal yerden kalktık ve koştuk. Askerî bir depoya isabet vaki olmuştu ve depo fena halde yanıyordu. Her ikiyüz veya üç yüz metroluk fasılada bombaların yerde açtığı çukurları görüyorduk. Deponun etrafında harareti çok yüksekti ve ikide birde bir infilâk vuku buluyordu. Civardaki bir tarlada bir zabit sırtüstü ölü yatıyor ve gözleri parıl parıl güneşe doğru dikilmiş duruyordu. Diğer bir tarlada yaralı bir asker «imdad» diye bağırmakta idi.

Yardım için koştuk. Yol üzerinde ufaktefek teçhizat parçalarile su şişeleri duruyordu. Alman tayyareleri bir iki defa daha geldiler. Miller'le birlikte yolun kenarındaki bir hendeğe atıldık. Fakat Scott tarlaya doğru ilerledi. Tarlarda duran inekler sükûn içinde geviş getiriyorlardı.

Yaralı muhacirler

Muhacirlerden bir çoklarının mitralyöz ateşine tutulduklarını ve hastaneye götürüldüklerini haber aldığım için Vouziers belediye resini görmeğe gittim ve onu şehrin umumî meydanında, son derece mustarib bir halde buldum. Her gün binlerce muhacir gelip geçiyordu. Bunları yedirip içirmek, sonra nakledecek vesait bulmak, son derece büyük bir mesele idi. Belediye reisi, bizi, kızının çalıştığı hastaneye götürdü. Ameliyat masası mütemadiyen işlemekte ve bir muhacir ameliyat olduktan sonra derhal onun yerine bir başkası masaya yatırılmakta idi. Doktorlar bunların mitralyöz ateşi yediklerini, bomba parçalarile yaralandıklarını söylediler ve kendilerile konuşmak isteyip istemediğimi sordular:

«— Hayır, dedim, hastaları rahatsız etmek istemem!»

Fakat ısrar ettiler:

«— Rahatsız olmazlar!» dediler ve beni büyük bir koğuşa götürdüler.

Burası yaralı kadınlarla doluydu ve bunların çoğu Ardennes'den gelme Fransızlardı. Çoğu, yol üzerinde mitralyöz ateşine tutulmuşlardı. Alman tayyareleri ateş açmadan önce alçalmış, muhacirleri görmüş, ondan sonra ateşe başlamıştı. Ortada hiçbir Fransız askeri yoktu.

Henüz kolu kesilen bir adamla konuştum. Yatağı kan içinde yüzüyordu. O da ayni macerayı anlattı. Hastanede dolaşıyor ve hastalarla konuşuyorken civara bir bomba daha düştü ve hastanenin bütün camları kırıldı. Yaralı erkek, kadın ve çocukların uğradıkları korku ve bozgun görülmeğe değer birşeydi. Fakat doktorların verdiği teselli sayesinde korkular sür'atle yatıştı. Hastaneden çıkıyordum. Gene ve mütemadiyen yaralılar getiriliyor ve doktorlar bir lâhza dinlenmeden çalışıyorlardı. Muhacirler, bulundukları yerde kalmış olsalardı, belki vaziyet bir dereceye kadar istikrar bulur ve doktorlar da Meuse harbinden gelmeğe başlayan yaralı askerlerle meşgul olmak için fırsat kazanırlardı. Fakat hastanede asker almak için yer yoktu.

Yollarda rasgeldiğimiz ihtiyar adamlar bir tek şey soruyorlardı:

— Gidelim mi, kalalım mı?

Bunlara oldukları yerde kalmaları ısrarla tavsiye edildiği halde bomba yemek ve Almanların eline düşmekten korkmak yüzünden bir yered kalmak istemiyorlardı. Öğleye doğru bir kırtasiyeciden bir miktar yazı makinesi kâğıdı aldım. Sakallı ve siyah elbiseli bir adamdı. Yirmi senedenberi burada çalışıyor ve yirmi sene daha yerinden kımıldamıyacakmış gibi görünüyordu. Fakat o da öğle üzeri siyah şapkasını başına geçirerek ve bütün eşyasını bir arabaya yükliyerek hareket etti.

Tevekkül

Bütün bu karışıklık içinde sıhhiyeye bağlı 18 kadından müteşekkil bir İngiliz grupu tarafından karşılandık ve ağırlandık. Bu kadınlar, sıhhiye otomobillerini sevkediyor, düşen Alman tayyarecilerini karargâha götürüyor, yaralı muhacirleri hastanelere nakliyorlardı. Bunlara kumanda eden Mis Scott Fransızların derin bir tevekkül içinde yerlerini, yurdlarını terketmekte olduklarını anlattı. Onun oturduğu evin sahibi, anahtarları kiracısına bırakarak hareket etmişti. Mis Scott, burada kalıp kalmıyacağını bilmediği için anahtarları yanında götürmesini söylemiş, fakat ev sahibi kadın şu sözlerle mukabele etmişti:

— 1913 te anahtarları da alıp gitmiştim. Fakat geldiğim zaman her yeri açılmış buldum. Anahtarları götürmekte fayda yok!

Sivil halkı yerinden oynatarak yollara dökmek Alman stratejisinin icablarındandı. Almanlar, Roterdama karşı ağır bombalar kullanarak Holanda kumandanını ürkütmek istemişlerdi. Fakat Fransada geniş bir saha üzerinde dağılan hafif bombalar kullanıyor ve halkı azamî derecede iz'ac etmeğe bakıyorlardı.

(Yarın devam edecek)

Şehir Haberleri

Türk - Alman ticareti

Muvakkat anlaşma bu günden itibaren mer'iyet mevkiine giriyor

Ankaradan gelen haberlere nazaran bundan bir müddet evvel imza ve iki tarafça tasdik olunduğu halde tatbikına geçilmiyen Türk - Alman muvakkat ticaret ve klering anlaşmaları bu günden itibaren mer'iyete girecektir. Fakat 21,5 milyon liralık bu anlaşma hakkında dün akşama kadar şehrimizdeki alâkadar makamlara malûmat gelmemiştir. Bununla beraber Berlinden bazı malların yola çıkarılmış olduğu dün bildirilmiştir.

Yeni anlaşma tatbik olunur olunmaz gümrükte bulunan bazı Alman malları memlekete girebilecektir. Gene bu anlaşma ile Almanlar memleketimize 60 lokomotif de verecektir. Bunlar tamamen ağır cer lokomotifleridir. Bu anlaşma ayni zamanda iki memleket arasında muallâk hesabların tasfiyesini temin edecektir.

Almanyadan ithalât yapmak istiyenlerin - muayyen kalemler dahilinde olmak şartile - talebleri Mıntaka Ticaret müdürlüğünce tespit edilmektedir. Bu talebler ayın 21 inci günü akşamına kadar kabul edilecektir.

ŞEHİR IŞLERİ

Yeni belediye talimatnamesi

Belediyece yeniden tanzim edilmekte olan zabıtai belediye talimatnamesinin sıhhate muzır mevadda ve gıda maddelerine taallûk eden kısımları ikmal ve Şehir Meclisince tasdik edilmiştir. Bundan sonra da tiyatro ve sinemalara taallûk eden kısımları müzakere ve intac olunacaktır.

Yeni bir ihale

Tepebaşı Belediye bahçesinin tramvay hattı cephesindeki duvarlarile Şehir Tiyatrosu methalinin geri alınması ve Tozkoparandan Perapalasın önüne çıkılmak üzere inşa edilen merdivenli yolun mütebaki kısmının ikmali dün Şehir Meclisince 20,000 küsur liraya müteahhide ihale edilmiştir.

İmar plânları

Belediye İmar müdürlüğü Beyazıd, Süleymaniye, Ayasofya, Sultanahmed, Üsküdar ve Beykoz meydanlarının imar plânlarını hazırlıyarak tasdik edilmek üzere Şehir Meclisine vermiştir. Mütehassıs Prost tarafından hazırlanan bu plânlarda mahallî hususiyetler gözönünde tutulmuştur.

MÜTEFERRİK

İngiltereden sıhhiye otomobilleri geldi

İngiliz - Türk yardım komitesi tarafından hediye edilen dört yataklı son sistem 24 sıhhiye otomobili dün Kızılay tarafından tesellüm edilmiştir.

Asker ailelerine yardım

Asker ailelerine yardım için aylık geliri yüz liradan fazla olanları tayin etmek üzere her nahiyede bir ehli vükuf heyeti teşekkül etmiştir. Bunlar hem ikametgâh, hem de iş mahalleri itibarile mükellefleri seçeceklerdir. Tahsilât iş yerlerinden yapılacaktır. Memurlar için de bağlı bulunduğu müessese veya devlet dairelerinden her yüz lira için bir lira alınmak suretile bordro tanzim olunacaktır.

Kısa Haberler

★ Mezbaha ve diğer mahallerin amonyak ihtiyacını temin maksadile Belediye Peşteden amonyak celbine karar vermiştir.

★ Üsküdar Belediyesi temizlik memuru Halidin hurda demirleri sattığı haber verildiğinden Belediyece tahkikat yapılmak üzere kendisine işten el çektirilmiştir.

★ Belediye zabıta talimatnamesine konulan bir madde ile Belediye, ahşab ve yahut yarım ahşab binaların otel veya pansiyon olarak kullanılmasını menetmektedir.

★ Çukurbostanda yapılacak stadyoma aid plân alâkadarlarca beğenilmemişti. Belediye, mezkûr stadyom için yeni bir plân yaptırmaktadır.

★ Deri İthalât Birliği umumî kâtib muavinliğine Yaş sebze ve meyva kooperatifinden Bâdi tayin olunmuştur.

★ Vali ve Belediye reisi Lûtfi Kırdar dün Eminönü kazasında mezkûr kazanın imar işlerile meşgul olmuştur.

TETKİKLER VE TAHLİLLER

Zamane Adamı ve Cemiyet

- 2 - [*]

Yazan: Ordinaryüs Profesör

M. Şekip Tunç

Zamane adamını tamamile cemiyet mi yetişiriyor? Bu tipi vücude getiren sebebler, fizik bir hâdisenin sebebleri gibi tayin olunabilir mi? Ruhî - İçtimaî hastalıkların sebebleri hakkında sarih tecrübî mutalara ekseriyetle sahib olmadığımızdan bu tipin temsil ettiği karışık hastalığın da sabit sebebleri bulunmuş bir halde olmaktan uzaktır. Aslî, tâlî; umumî, hususî; zatî, gayrizatî gibi kısımlara ayrılabilecek bir çok sebeblerin toplanması neticesinde husule gelen bir hâdise olmakla beraber aslî sebeblerile arızî sebebleri arasında kat'i bir tefrik yapmak da güçtür. Bazan arızî sebeblerin aslî sebebler kadar rol oynadığı görülmez değildir. Bununla beraber tâbi olduğu sebeblerin çokluğuna ve aldığı şekillere rağmen hep ayni mayayı gösterir.

Bunda verasetin tesiri olmakla beraber cemiyet hayatı içinde kazanılmış ve son derece bulaşık bir hastalıktır. Öyle aileler vardır ki hemen bütün efradı bu hastalığa velâdî bir istidad kazanmışlardır. Binaenaleyh uzvî ve ruhî verasetin yanında ruhî - içtimaî veraseti de kabul etmek icab ediyor. Zamane adamlarının aile efradına karşı yapılacak dikkatli ve devamlı bir müşahede bu hakikati teyid edecektir. Yalnız irsî zamane adamlığının ayni sahada ve ayni şekilde intikal etmesi nadirdir. Cemiyetin bozuk müesseselerinin devamlı tesirlerile kazanılan ruhî bozukluklar gitgide irsî bozukluklar kadar kuvvet kazanır. Uzvî hastalıklarda sirayetin yaptığı tesiri ruhî - içtimaî hastalıklarda taklid yapar. Normal ve anormal ruhî veraset mütalarile ruhî - içtimaî mutalar bu vasıta ile birbirlerine kaynaşırlar.

Zamane adamını cemiyet mi yapıyor, yoksa zamane adamı mı cemiyeti yapıyor, suali ehemmiyetsizdir. Çünkü hiç bir cemiyet zamane adamının oyuncağı olacak kadar yufka değildir .Fazla olarak yaratıcı zamane adamları mumla aranacak kadar nadirdir. Onlar, burada da cemiyetin vasıta ve silâhlarını kullanmağa mecbur olması dolayısile gene onun çemberi içinde demektir. Cemiyetin müesseseleri insanların iştiha ve insiyaklarını bozacak örnekler vücude getirecek bir hale gelmiş ise bunların devamlı telkinleri zamane adamlarını ergeç türetir ve bunlar türkçede salgın bir hale gelirler; meğer ki cemiyet kendini toplayacak kalkınma hamleleri göstererek şiddetle mukavemette bulunsun.

Böyle olmadığı takdirde bunlar öbek, öbek toplanarak birbirlerini yetiştirir, cemiyetin havasını gittikçe bozan içtimaî bataklıklar husule getirerek ruhî - içtimaî zehirlenme salgınlarına elverişli bir yatak teşkil ederler.

Bir çokları da kendilerinden evvel muvaffak olmuşları taklid etmek veya bunların izinden yürümek suretile içtimaî merdivenin bütün basamaklarını atlarlar. Sarih ve muayyen bir istikamette çalışmadıklarından içtimaî hayata intıbak kabiliyetleri fevkalâdedir. Zahmetsiz ve mücadelesiz intıbak etmesini pek güzel bilirler, yalnız bu kolay ve çabuk intıbakla kalmıyarak etrafındakilerini daima aşmağa, çoğunun fevkinde mevki almağa, bunları hükmü altında afallatmak suretile temeyyüz etmeğe can atarlar.

Bu gibilerin kolayca türediği cemiyetlerde esasen çabucak maksada varmak pratik bir meziyet sayıldığından nefrete uğramak korkusu da yoktur. Elverir ki cemiyetin en üst kademelerine atlanabilsin. Bu olduktan sonra elbette sayılacak, hatta büyük bir adam olacak, çabuk atlayıp hükmedemezse kabiliyetsizliğine hükmedilecektir. Bunun için her ne pahasına olursaolsun, bir an evvel «menzili maksuda» erişmek lâzımdır. Hem de arzu ve insiyakları kamçılarcasına uyandıran, sinir ve kafayı feveran haline getirtecek kadar bazan bu ikbal heveslerine mukavemet edecek, taklid ve telkine müstaid olan zamane adamı mı olacak? Kendini büyük görmek ve büyüklüğün hesabı verilmeden büyük satmak mümkün olduktan sonra uzun ve zahmetli yollardan neye gidilsin?

Su başında olanların suyunca gitmek gibi bir takım zahirî yapmacıklar ahlâk ve liyakati gölgede bırakacak kadar makbul teamüller haline gelirse bunlara riayet etmek kestirme bir dirayet sayılmaz mı? Artık ikbale erişme tarzı ve hareket noktası ne olursa olsun bu makbul teamüller aşılmıyarak gösterişler yolunda gittiği takdirde hiç bir mesele kalmamıştır. Ve bir «kast» haline gelen birinci şey hulûl edilmek, parlak görünmek istenen muhite baş döndürücü bir sür'atle uymak, onların gördüğü, onların düşündüğü, onların giyindiği gibi giyinmek, canciğer olmak arzusile candan sevişir gibi görünmektir. Hiçbirinin inanmadığı bu haller «klik» (clique) yahud «kast» gayretile devam ettikçe nihayet her türlü duygudan âri otomatik bir mahiyet alır. Artık herşey yolundadır.

Zaman geçtikçe orta adamların hürmetlerini kazanmağa ve büyüklüklerine inandırmağa muvaffak olurlar. Ayni zamanda bunların hududsuz görünen hayranlık ve hürmetleri daima göz yummalarla beraber olur.

Çabuk mevki kazanmakla elde edilen prestijin gelir ve kıymetini pek iyi bildikleri için rakiblere karşı son derece hassas ve biamandırlar. İkbalden gelen bu prestij, şahsî ve hakikî bir prestij değildir. Şahsî prestij mevki ve ikbal ile birlikte bulunabilir ve bunlarla daha çok kuvvetlenebilir, fakat bunlarsız da olabilir. Halbuki mevki ve ikbal prestiji sahsî hiçbir kıymet olmadan da olabilir.

Bir şahıs, bir eser yahud bir fikrin üzerimizde yaptığı bir nevi hâkimiyet tesiri demek olan prestij bizim eşyayı ol - duğu gibi görmemize mâni olur, bütün muhakemelerimizi felce uğratır. Prestiji tevlid eden amiller bir çok olabilir: Bunların en mühimlerinden biri muvaffakiyettir. Muvaffak olan her adam ve kendini kabul ettiren her fikir sırf bu haysiyetle söz götürmez olur. Her prestijin gayesi göz kamaştırmak, körleştirmek ve körleşenlerin bu halinden istifade etmektir.

Mevki ve ikbalden gelen prestij bu suretle yaman bir rol oynar. Bu prestijle afallamış olan bir sürü zavallılar onu en manasız tezahürlerinde bile elleri patlayıncaya kadar alkışlarlar. Ayni zamanda bu prestijin artırılması için yapılmadık hile ve meharetler, kasd ve taammüdler kalmaz. Çünkü zamane adamı kökleri kendinde olmaktan ziyade dahil olduğu klikten gelen benlik sevdasının bütün gıdasını bu prestijden aldığı gibi, gitgide kendisini dünyanın bir kutbu ve hikmeti vücudü gibi görmesi de gene o sayede olur. Atlanan kademelerden yukarı çıkıldıkça artan bu marazî enaiyet, çirkinliğin son derecesine kadar varır.

Yalnız, erişmek, muvaffakiyeti neticesinde kolaycacık gelen prestij bir sürü mükellefiyetler doğurarak, dalkavukluk edilenlerle dalkavuklara esir olunmak zarureti hasıl olur. Başkalarının fevkine çıkmakla elde edilen herşeyi yapabilmek kudreti bunları temsil etmek ve hükmü altına almak vehmini vermek neticesinde daima başdöndürücü bir hal alır.

Bütün büyüklüğü bunlarda görmeğe alışmış bir site de deha bile küsufa uğrar. Çünkü dehalarını haykıranların yaygaraları göklere kadar çıkmıştır. Haris olmayıp da insan kalmakla iktifa ederek zamaneye uymıyanlar anlaşılmaz mahlûklar olmuştur.

Kıymetli adamlar yapabileceklerini yapar, sonra da göçüp giderler. Zamane adamları ise yapamıyacaklarını yapmak isterler ve ekseriya kendilerini satmış olmaktan ve nefislerini körletmekten fazla birşey yapmadan yıkılıp gittiklerinin neden sonra farkında olurlar.

Hele düştükleri zaman görülecek şeydir. Artık topukların sesi çıkmaz, gözlerin feri kalmaz. Kollar inik, omuzlar yatıktır. Bir zamanki şişkin balon, şimdi boş bir çuval gibi olmuştur. Başı yerde ve herkesten daha halimdir. Onu evvelce tanımayıp bu halinde görenler dünyanın en masum adamı zannederler. Hakikaten de onun aslı ve tekbaşına hüviyeti biçare bir ikbal hastası olmasıdır.

İkbal onu elleri üstünde tuttuğu müddetçe, o, kendisinin herşey olduğunu vehmeder ve ikbal onu bırakır bırakmaz da söndüğünü görür.

M. Sekib TUNC

(*) İlk yazı 13 ikinciteşrin tarihli sayımızda çıkmıştır.

HEM NALINA MIHINA

Leonidas'ın torunları

Mektebde, tarih okuduğumuz zaman öğrenmiştik ki Milâddan 480 yıl önce muazzam bir İran ordusu, eski Yunanistana taarruz ettiği zaman, İsparta hükümdarı Leonidas, kumandasındaki 300 kişi ile Tsalyadaki meşhur Termopil geçidini tutmuş ve İran ordusunu buradan geçirmemek için muharebeye tutuşmuştur. İran hükümdarı «Xerxès - Hşayarşâ», bir avuç insanın, kendi milyonluk ordusuna koyabileceğini tasavvur etmediği için Leonidas'a bir mektub yazarak:

— Silâhlarını teslim et! demiştir.

İsparta Kralı, bu mektubun altına,

— Gel de al! cevabını yazıp İran hükümdarına göndermiştir.

İranlılar boğazı zorlamışlarsa da İspartalıların kahramanca müdafaası karşısında âciz kalmışlardır. Fakat, şimdi Lehistanda, Norveçte, Holandada, Belçikada ve Fransada olduğu gibi, 2420 yıl evvel de, Yunanistanda, bir beşinci kol mensubu varmış; Efiyalt isminde olan bu satılmış, hain Termopil boğazının müdafaa ettiği Snope dağının arkasından dolaşan bir keçi yolunu İran ordusuna göstermiştir. Termopil müdafileri arkalarından çevrildiklerini görünce, ölünciye kadar dövüşmeğe karar vermişlerdir; fakat, düşmanın sonsuz sayı üstünlüğü karşısında ölümün yaklaştığını gören İsparta Kralının, son kalan birkaç lokma ekmeği yerken, arkadaşlarına «bu akşam Plüton'un evinde yemek yiyeceğiz» dediğini tarihler yazarlar. (Plüton eski Yunan esatirinde cehennemler kralı ve ölüm ilâhıdır.) İspartalılar, başta Kralları olduğu halde, sonuna kadar dövüşerek ölmüşlerdir.

Termopil geçidinde, Leonidas'la arkadaşlarının bu kahramanlığını hatırlatan şöyle bir kitabe varmış:

«Yolcu, git İspartaya söyle ki, *mukaddes kanunlarına itaat etmek için biz, burada can verdik.*»

25 asır sonra, tarih tekerrür ediyor. General Metaksas da, Yunan üslerinin ve sevkulceyşi noktalarının teslimini istiyen İtalyan elçisine tıpkı Leonidas gibi, «Gel de al» cevabını vermiştir.

Yunan askerleri de, 25 asır evvelki atalarının Termopil geçidinde gösterdiği kahramanlığa Pindos dağlarında nazireler yapmaktadırlar. Arada yalnız bir fark vardır ki o da, Efiyalt gibi, bir vatan hâininin çıkmamış olmasıdır.

İKTİSAD

Ticaret Vekâletinin bir suali

İhracat ve ithalât birliklerinin vazıyetleri ve yeni icablara göre alacakları şekil üzerinde tetkikler yapan Ticaret Vekâleti, Mıntaka Ticaret müdürlüğü ile birliklerde halen tatbik olunan nizamnamede ne gibi değişiklik yapılması lâzım geldiği ve birliklerin fayda lı olup olmadığı hakkında üç gün zarfında Vekâlete mütalealarını bildirilmesini istemiştir.

Petrol tevziatı

Şehrimizdeki petrol ve benzin kumpanyaları müdürleri dün Mıntaka Ticaret müdürlüğünde müdür Avni Sakmanın riyaseti altında bir toplantı yapmıştır. Bu toplantıda yeni gelen tenekelerle memleket dahilinde yapılacak petrol ve benzin tevziatı bir programa raptolunmuştur.

Bu gün fazla ihtiyac olan Diyarbakır ve Maraş vilâyetlerine bir parti gönderilecektir. Pazartesi günü de Karadeniz limanlarile şark vilâyetleri için 50 bin teneke yola çıkacaktır.

Fiat Murakabe komisyonunda

Fiat Murakabe komisyonu dün Vali muavini Ahmedin riyaseti altında bir toplantı yapmış ve mühim kararlar verilmiştir. Komisyon, toptan teneke satışları için yüzde 15 kâr kabul etmiştir. Bundan sonra otomobil lâstiği fiatları ve kâr nispetleri tetkik olunmuştur.

Komisyon dün peynir tacirlerini de davet ederek buzhanelerde malların tutulmasında ısrar edilirse, malların piyasaya çıkarılması için başka tedbirler almak mecburiyeti hasıl olacağı kendilerine tebliğ edilmiştir.

Dün gelen mevad

Portsaidde harbin bidayetindenberi kalmış ve vazivet dolayısile getirilememiş olan malların gelmesi başlamıştır Dün Mısırdan trenle 4320 kilo çay, 26 ton kına, 10 ton tutkal, 38 ton dana ve 43 ton sığır derisi gelmiştir.

LİMANDA

Uumum müdür hasta

Hasta bulunan Devlet Limanları umum mdürü Raufi Manyasının yerine Denizyolları umum müdürü vekâlet etmeğe başlamıştır.

MAARİFTE

Parasız yatılı imtihanlarda kazananlar

Orta mekteb ve liselere alınacak parasız yatılı talebelerin imtihanlarının neticeleri belli olmuştur. Bütün vilâyetlerimizde imtihanlara giren talebeden 337 si muvaffak olmuştur. Şehrimizde imtihana girip de kazanan 45 talebenin isimlerini ve verildikleri mektebleri yazıyoruz:

Vildan Hattatoğlu, Suzan Eğemep, Nebahet Sezer, Gülsüm Çelikil, Mu - ammer Girid, Rayegân Batur, İsmet Güven, Ayşe Gürmen, Yaşar Dinçer, Hayriye, Fethiye Tokan, Hayriye Karabalkan (Kandilli kız lisesine), Cahide Akdere, Türkân Soral, Nermin Kılıç, Melâhat Özedoğru, Fevziye Batur, Muallâ Erkene, Nermin Turgud (İzmir kız lisesine), Yezdan Dai (Çamlıca kız lisesine), Ruhi, Semih, Doğan Öker, Abdullah Yılmaz, Sabah Yiğit, Refik Çelik, Hasan Koars, Şükrü Bıçakçı, Hasan Bora, Vefik Kalkan (Niğde orta mektebine), Nejad Paker, Emin Heral, Hasan Yoldaş, Talha Serhuti, Sedad Eynaltan, Cihad, Yusuf Sertbaş, Muhib Coşkuner, İlvas, Haldun Özkardeş, Ali Rıza Olcay, Enver Yassı, Muzaffer Özegün (Kastamonu lisesine), Sevfi Aruğ (Edirne lisesine) verilmişlerdir. Kazananların birincikânunun ikisine kadar mekteblerinde bulunacaklardır.

ADLİYEDE

Cezaları çoğaltıldı

Bir kaç sene evvel komiser Talât ve Niyazi ile zabıta memurları Kahraman, Zeki, Hüseyin ve Kâninin Tophane civarındaki esnafı haraca kestikleri iddia edilmiş, muhakeme, mahkûmiyetle neticelenmişti. Verilen ceza az görülerek kararın bozulması üzerine yeniden muhakeme yapılmış ve İstanbul birinci asliye ceza mahkemesinde, dün bu davaya tekrar karara bağlanmıştır. Mazunlar hakkında on dörder ay hapis cezası karar altına alınmıştır. Ancak, esnaftan alınan paranın miktarı az olduğundan, ceza müddetleri yedişer aya indirilmiştir.

Bir tevkif kararı

Şimdi kapanmış bulunan rumca bir gazetenin sahibi Kostantinle komisyonculuk eden Ahmed haklarında, Adliyece tahkikata başlanmıştır. İddiaya göre, bu gazetede iş vermek mukabilinde dört kisiden bin liraya yakın kefalet akçesi alınmış, ve sonradan gazete kapandığı halde, kefalet akçeleri geriye verilmemiştir.

Her ikisinin de Sultanahmed birinci sulh ceza mahkemesinde sorguları yapılmış, Konstantin tevkif edilmiş, Ahmed ikametgâha bağlanarak serbest bırakılmıştır.

POLİSTE

Emniyet umum müdürü şehrimizde

Emniyet umum müdürü Ali Rıza Çevik, dün sabah Ankaradan şehrimize gelmiştir.

Umum müdür, öğleden sonra İstanbul Emniyet müdürünü ziyaret etmiştir. Ali Rıza Çevik şehrimizde bir kaç gün kalacaktır.

Sokakta bir cerh

Maltepede demir fabrikasında çalışan Necmi, dün gece Taksimde gezerken Şevket adında bir şahsın hücumuna uğramıştır.

Ötedenberi araları açık bulunan bu iki arkadaş derhal kavgaya tutuşmuşlardır. Şevket bir aralık bıçağına sarılarak Necmiyi yaralamıştır.

Hâdise mahalline gelen zabıta, Şevketi yakalamış, Necmi de berayi tedavi Beyoğlu hastanesine kaldırılmıştır.

Kadın kavgası

Evvelki geceyarısı Beyoğlunda erkek yüzünden Saniye adında bir kadın, rakibi Karmilâyı bıçakla yaralamıştır.

Kıskanclıktan gözleri kararmış olan Saniye, bıçağını adamakıllı sallamışsa da, talih neticesi Karmilâ bu şiddetli darbeden hafif bir yara ile kurtulmuştur.

Küçük İstatistikler

Tıb fakültesinde

★ Üniversite tıb fakültesi klinik çalışmalarında geçen yıl 12342 ameliyat, 16400 tedavi, 32700 laboratuvar, 12286 poliklinik mesaisi yapılmıştır.

İlk okullar

★ Türkiyede vilâyet ve kaza merkezlerinde 1179, köylerde 5080, olmak üzere 6259 resmi ilk okul vardır. Bu okulların 346 sı İstanbul vilâyetindedir.

Yolsuz otobüsler

★ İki ay zarfında 118 otobüs bileteisi. Belediye talimatnamesine aykırı hareket ederek otobüslerine istiab haddinden fazla yolcu aldıkları için tecziye edilmişlerdir.

Eksik ekmek

★ Eylûl ve ilkteşrin aylarında şehrin muhtelif semtlerindeki fırınlarda 4510 kilo tartısı noksan ekmek musadere edilmiş ve fırın sahibleri hakkında cezaî zabıt tanzim edilmiştir.

Hayattan hikâyeler

Bir şaka

Yazan: MAHMUD YESARİ

Meyhanenin kapısında, saç sakala karışmış, gözler kan çanağı, burun mosmor, sarkık çatlak dudakların kenarlarından salyalar sızan, paçavralara sarınmış, sarsak bir insan harabesi göründü. Kapının kenarına tutunarak eşikten atlayıp içeriye girmeğe çabalıyordu. Garson koştu, önledi:

— Dışarıda dur Ali Bey. Kavlimiz nasıldı ya

O, başını öne öne sallıyordu:

— Olur canım... Olur... Peki.

Sesi, bir homurdanma değil, bir salya gibi cıvık, sulu, yapışkandı.

Meyhaneci, garsona, on kuruş verdi:

— Sav, dedi.

«Ali Bey» on kuruşu tıraşı uzamış çenesine sürdü, bir «eyvallah» kesip, sallana sallana uzaklaştı.

Meyhaneci, müşterilerine derd yandı:

— Bu, eskiden, ne adamdı bilirsiniz! Evleri, dükkânları, hanları vardı. Kendi halinde insandı. Beş vakit namazında idi. Ağzına içki koymazdı. Çapkınlık, hovardalık, nedir bilmezdi. Sonra, ne oldu, ne geçti; birden değişti, kendini içkiye verdi. İşinden çıkardılar. Variyeti vardı; umurunda olmadı. Büsbütün baştan kara vurdu; o meyhane senin; bu, meyhane, benim; ya tezgâh başı, ya masa başı, ilişip takılıyordu. Bazan da eve kapanıyor; bir hafta, hiç dışarı çıkmıyor, sabahı akşama, akşamı sabaha ekliyerek kafayı çekiyordu. Hazıra ne dayanır? Dükkânlar satıldı, hanlar satıldı, evler satıldı. İşte, şu gördüğünüz hale geldi. Allah düşürmesin. Meyhaneciyim ama, bu zıkkımı, ağız kararile içmeli!

Arkadaşım, kolumdan çekti:

— Kalk, çıkalım, keyfim kaçtı, sıkıntı bastı.

Serin bir yaz gecesi. Yıldızların altında yüzüyoruz.

Arkadaşım:

— Sana, bir hikâye anlatayım, dedi. Benim bir mekteb arkadaşım vardı, Hafız Ali. Çocukluğunda hıfza çalıştırmışlardı. Ona, hep «Hafız Ali» derdik. Zengin sayılır bir aile çocuğu idi. Komşu idik. Bize gelir giderdi. Mektebden çıktıktan sonra, komşuluk dolayısile, gene ahbablığımız devam ediyordu. Onu evlendireceklerdi. Tam bu sırada, babası öldü. Evlenme, geri kaldı. Bir sene sonra, tekrar evlencek oldu, bu sefer de annesi ölüverdi. Hafız, evlenmekte «şeamet» buldu, vazgeçti. Evde, dadısile yalnız kalmıştı. Küs küs kalemine gidip geliyor, namazında, niyazında, «müminane» yaşıyordu.

Arkadaşım acı acı

Günün Bulmacası

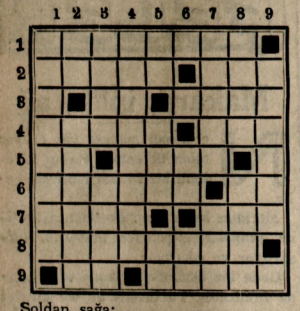

Soldan sağa:

1 — Mikroskop. 2 — Garib şekilde, şimalî Anadoluda bir dağ. 3 — Vilâyet, etrafı müstahkem eski şehirlerden. 4 — Çok, cemi edatı. 5 — Bir emir, hakem heyeti. 6 — Afrikada bir göl, bir edat. 7 — Açık ve belli, neş'eli. 8 — Para toplamalar (cemi). 9 — Bir işaret sıfatı, birbirine değme.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Canlı yaratılmışlardan bir kısım (cemi). 2 — Nihayet, değirmen. 3 — Bir erkek ismi, seslenme tabirlerinden. 4 — Avrupadaki eski nakliye arabası. 5 — Bir harfin okunuşunun tersi, ters çevirirseniz bir emir olur, bir hayvan. 6 — Bir işi yapmanın son yarısı, bir edatın kısaltılması. 7 — Bir iskambil kâğıdı, bir devletin merkezi. 8 — Yazılı ses, eşya. 9 — İki şeyi tutturan çivinin başlarını ezip yaymaklık.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	A	Y	D	I	N	L	I	K	■
2	Y	E	İ	S	■	E	T	E	K
3	V	■	V	■	A	Y	A	S	■
4	A	M	İ	K	■	L	A	T	A
5	L	A	T	İ	N	■	T	A	Ş
6	I	L	■	L	A	T	■	N	İ
7	K	İ	L	İ	M	■	V	E	R
8	■	K	U	T	U	P	■	C	E
9	T	İ	P	■	S	İ	M	İ	T

ÇOCUK HEKİMİ
Ahmed Akkoyunlu
Taksim, Talimhane Palas No. 4
Pazardan maada hergün saat 15 ten sonra. Telefon: 40127

RADYO

Bu günkü program

8 Program, 8.3 Müzik, 8.15 Haberler, 8.30 Müzik, 8.50 Ev kadını.

12.30 Program, 12.33 Saz taksimleri ve semaileri, 12.50 Haberler, 13.05 Şarkılar, 13.20 Müzik (Pl.).

18 Program, 18.03 Müzik, 18.30 Büyük fasıl heyeti, 19.30 Haberler, 19.45 Geçid halinde şarkı ve taksimler, 20.15 Radyo gazetesi, 20.45 Temsil, 21.30 Konuşma, 21.45 Radyo salon orkestrası, 22.30 Haberler, Borsa, 22.45 Radyo salon orkestrası, 23 Dans müziği (Pl.), 23.25 Yarınki program ve kapanış.

Dr. İhsan Sami

ŞEHİR TİYATROSU

TEPEBAŞI DRAM KISMINDA
Bu akşam saat 20,30 da
AYAK TAKIMI ARASINDA

Beyoğlu İstiklâl caddesinde
KOMEDİ KISMINDA
Bu akşam saat 20,30 da
D A D I
Her tarafa otobüs vardır.
***
BEYOĞLU HALK SİNEMASINDA
1 — DEFİNE ADASI Türkçe
2 — KAN DAVASI Renkli
3 — M İ K İ

ÜROLOG OPERATÖR Prof.
Bahaeddin Lûtfi Varnalı
Böbrek, Mesane, İdrar ve Tenasül yolları hastalıkları mütehassısı
Beyoğlu İş Bankası karşısı Emirnevruz sokak 10 Pananiya Aprt. No. 2. Telefon: 42203.

OPERATÖR
RIZA ÜNVER
Doğum ve Kadın hastalıkları mütehassısı
Cağaloğlu, Nuruosmaniye caddesi No. 22, Mavi yapı
Telefon: 22683

Ceb, Kol saatleri altın Metal 15 sene garantili 6 TAKSİTTE
Kömür ve Odun Sobaları 4 TAKSİTTE
Havagazi ve Elektrik Ocakları 4 TAKSİTTE
AEG elektrik süpürge ve fırınları 6 TAKSİTTE
Avizeler ve hediyelikler 4 - 6 TAKSİTTE
LUXOR Radyoları ve otomatik GRAMOFONLARI (Taksitle)
OSMAN ŞAKAR ve Şki.
Galata, Bankalar caddesi 59 - 47. Tel: 42769. Beyazıd, Üniversite caddesi, No. 28, Kadıköy, İskele caddesi No. 33/2.

Türkiye Cumhuriyeti
ZİRAAT BANKASI
Kuruluş tarihi: 1888. — Sermayesi: 100,000,000 Türk lirası.
Şube ve ajans adedi: 265.
Ziraî ve ticarî her nevi banka muameleleri.
Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye veriyor.

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesablarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4	aded	1,000	liralık	4,000	lira		
4	»	500	»	2,000	»	100 aded 50 liralık	5,000 lira
4	»	250	»	1,000	»	120 » 40 »	4,800 »
40	»	100	»	4,000	»	160 » 20 »	3,200 »

DİKKAT: Hesablarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir
Kur'alar senede 4 defa, 1 eylûl, 1 birincikânun, 1 mart ve 1 haziran tarihlerinde çekilecektir.

GALATA PERŞEMBE PAZARI YOĞURTÇU HAN 3 VE BANKALAR CAD. 47-59
MARVIN
İSVİÇRENİN PRESİZYON SAATİ
Başlıca Vilâyetlerde Acenta Aranıyor.

İstanbul Mıntaka Ticaret Müdürlüğünden:

Mıntakamızdan İtalyaya ihrac olunacak balık, yumurta, küçük baş hayvan derileri ve nohud hakkında görüşülmek üzere 15/11/940 cuma günü saat 11 de Mıntaka Ticaret müdürlüğünde bir toplantı yapılacaktır.

Alâkadar ihracatçı tüccarların bu toplantıda hazır bulunmaları. (10846)

Satılık Büyük Bahçeli Kazino

Şişli tramvay caddesinde Fransız hastanesi karşısında, kârgir büfe, iki kârgir halâ, sandalye ve masa koyacak depo, elektrik tesisatı, bahçede havuz, muhtelif ziynet ağacları, dans yeri ve sinemaya elverişli bulunan **ŞİŞLİ AİLE BAHÇESİ** demekle maruf büyük bahçeli kazino, yeri ile satılacaktır. Taliblerin gezmek için aynı mahalde bakkal Todoriye ve pazarlık için Galatada Ada han odabaşısına müracaat. Telefon: 81449

İstanbul piyasasında perakende olarak satışa çıkarılan yün iplikleri ambalâjında yapılan tadilât

İstanbul piyasasında perakende olarak satışa çıkarılan yün iplikleri ambalâjı hakkında odamız meclisinin 26/4/1939 tarihinde ittihaz ettiği umumî kararın bazı maddeleri görülen lüzum ve zuhur eden yeni ihtiyaclara binaen değiştirilmek icab ettiğinden bu kere gene odamız meclisi tarafından mezkûr umumî kararın birinci maddesinin sonuna (Bukle yün iplikleri ise beheri 10 gramlık 4 çileyi ihtiva eden turalar halinde satılır) fıkrasile 3 üncü maddesinin 1 inci fıkrasına (Bukle yün iplikleri için «safi 40 gram») cümlesinin eklenmesi ve gene bu maddenin 2 nci fıkrasının da (Turaları muhteviyatını gösteren bu ibarenin bandaj üzerine okunaklı harflerle ve kolayca görülebilir şekilde tertib edilmesi lâzımdır) tarzında tadili neşri tarihinden itibaren muteber olmak üzere karar altına alınmıştır. (10839)

FOSFARSOL

En birinci
Kan, Kuvvet ve İştiha şurubudur.
Her eczanede bulunur.

Beyoğlu Akşam Kız San'at Mektebi Müdürlüğünden:

1 — Nişantaşında Said Paşa konağı namile maruf bina bahçesinde bulunan natamam beton arme binanın sökülmesi ve tuğla duvar örülmesi gibi işler pazarlıkla münakasaya konulmuştur.

2 — İhalesi 18/XI/940 pazartesi akşamı saat 15 te Yüksek Mektebler Muhasibliği binasında toplanan Komisyon marifetile yapılacaktır.

3 — Keşif bedeli 879 lira 66 kuruş, kat'î teminat 132 liradır.

4 — İsteklilerin belli gün ve saatte en az bir taahhüdde 500 liralık bu işe benzer iş yaptıklarına dair idarelerinden ve 1940 yılına aid olmak üzere Ticaret Odasından almış oldukları vesikalarla Komisyona keşif, şartname ve mukavele münderecatına muttali olmak için de Mekteb idaresine müracaat etmeleri. (10826)

İstanbul Belediyesi ilânları

İtfaiye vesaitine aid benzinlerin muhafazası için yaptırılacak tahtel'arz tanklar açık eksiltmeye konulmuştur. Keşif bedeli 9990 lira ve ilk teminatı 749 lira 25 kuruştur. Keşif ve şartname zabıt ve muamelât müdürlüğü kaleminde görülecektir. İhale 2/12/940 pazartesi günü saat 14 te Daimî Encümende yapılacaktır. Taliblerin ilk teminat makbuz veya mektublarile ihale günü muayyen saatte Daimî Encümende bulunmaları. (10873)

İstanbul Ticaret ve Zahire Borsasından:

Müsabaka ile yüz yirmi lira ücretli

Bir Tetkik Memuru Alınacaktır

Yüksek tahsilini bitirmiş ve askerliğini yapmış olmak, fransızca bilmek, 35 yaşından yukarı olmamak şarttır. İsteyenlerin 21 ikinciteşrin 940 perşembe akşamına kadar vesikalarını hamilen umumî kâtibliğe müracaat etmeleri ilân olunur.

Tasfiye halinde bulunan İstanbul Türk Anonim

Su Şirketi

1 — Şirketin 1 ilkkânun 1940 tarihinden itibaren beherine mukabil 500 frank tediye edilecek olan %4 faizli tahvilâtının kur'a keşidesi muamelesinin 18 ikinciteşrin 1940 tarihine musadif pazartesi günü saat 11 de tasfiye heyetinin Galatada, Voyvoda caddesinde, Assikurazioni Generali hanında kâin 2 numaralı yazıhanesinde alenî surette icra edilecektir:

2 — 13 ikinciteşrin 1930 da icra edilen 69 uncu kur'a keşidesinde numaraları çıkıp 1 ilkkânun 1930 tarihinden itibaren tediye mevkiine konmuş olan tahvillerle 1 ilkkânun 1935 tarihinde vadeleri inkiza etmiş olan 83 numaralı tahvilât kuponlarının kanunu mahsusu mucibince 1 ilkkânun 1940 tarihinde mürurü zamana uğrıyarak bedelleri nin hazineye tediye edileceği tahvilât hâmillerine ilân olunur.

Tasfiye heyeti

AYDA 3 LİRA TAKSİTLE
BAYANLARA MAHSUS 14 AYAR ALTIN SAATLERİN YENİ MODELLERİ GELMİŞTİR. EMSALİ GİBİ 15 SENE TEMİNATLIDIR. TAŞRADAN SİPARİŞ ETMEK İSTEYENLERE KATALOK GÖNDERİLİR. Saat Deposu: İSTANBUL, SİRKECİDE LİMAN HANI SIRASINDA YELKENCİ HANINDA No. 8

Noter dairesi nakli

İstanbul Dördüncü Noteri Ali Murtaza Astan, dairesini Yenipostane karşısında Yeni Valde hanının zemin katına nakletmiştir.

Dr. İhsan Sami
İstafilokok Aşısı
İstafilokoklardan mütevellid (ergenlik, kan çıbanı, koltuk altı çıbanı, arpacık) ve bütün cild hastalıklarına karşı pek tesirli bir aşıdır.
Divanyolu No. 113

ZAYİ — Şehremini nüfusundan aldığım cüzdanı zayi ettim. Yenisini aldığımdan eskisinin hükmü yoktur.
334 doğumlu Ohanes oğlu Husref.

Doktor
Suphi Şenses
İdrar yolları hastalığı mütehassısı
Beyoğlu Yıldız sinema karşısı tramvay durağı Lekler apartımanı.
Fakirlere parasız. Tel: 43924

Kaybolan çek

19.10 sterlinlik banka çekimi kaybettim. Galata Yoğurtçu han 11 numaraya getirene hediye verilecektir.

Göz Hekimi
NURİ FEHMİ AYBERK
Haydarpaşa Nümune hastanesi göz mütehassısı
İstanbul Belediyesi karşısında
Saat 3 ten sonra. Tel: 23212

KIYMETTAR Tektaş Yüzük

21/11/940 günü kıymettar bir yüzük taşı Belediye Mezad idaresinde satılacaktır. Sandal Bedestenide teşhir edilmektedir.

Sahib ve Başmuharriri: YUNUS NADİ
Umumî neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN
Cumhuriyet Matbaası

1941
KÜÇÜK TASARRUF HESAPLARI İKRAMİYE PLANI

Aded	Liralık	Lira
1	2000 =	2000,—
3	1000 =	3000,—
2	750 =	1500,—
4	500 =	2000,—
8	250 =	2000,—
35	100 =	3500,—
80	50 =	4000,—
300	20 =	6000,—

İHAP HUSUSİ İSTANBUL
TÜRKİYE İŞ BANKASI

Türkiye İŞ Bankasına para yatırmakla yalnız para biriktirmiş olmaz, ayni zamanda talihinizi de denemiş olursunuz.

Keşideler: 4 Şubat, 2 Mayıs, 1 Ağustos, 3 İkinciteşrin tarihlerinde yapılır.
Kumbaralı ve kumbarasız hesablarında en az 50 lirası bulunanlar kur'aya dahil edilirler.

MİLLÎ PİYANGO
4 üncü TERTİBİN 2 nci ÇEKİLİŞİ
7 BİRİNCİKÂNUNDADIR
Devamlı biletlerinizi 2 birincikânun akşamına kadar değiştirmeniz lâzımdır

İkramiye adedi	İkramiye miktarı Lira	İkramiye tutarı Lira
1	40.000	40.000
2	10.000	20.000
5	5.000	25.000
10	2.000	20.000
90	1.000	90.000
150	500	75.000
300	100	30.000
600	50	30.000
3.000	10	30.000
60.000	3	180.000
Teselli mükâfatı 47	80	3.760
64.205		543.760

Bu çekilişte yarım bilet bir buçuk lira, tam bilet (3) liradır. Bilet fiatlarının yükselmesile beraber ikramiyelerin miktarı da arttırılmıştır. Meselâ; bu çekilişte (40.000) liralık büyük ikramiyeden maada iki tane (10.000) liralık ikramiye vardır. (5.000) liralık ikramiyeler birinci çekilişte iki tane iken bu çekilişte beşe çıkarılmıştır. Keza (2.000) liralık ikramiyelerin adedi beşten ona, (1.000) liralar da altmıştan doksana çıkarılmıştır.

Birinci çekilişte 90 kişi (500) lira kazandığı halde bu defa 150 kişi beş yüzer lira alacaktır. Bundan başka 300 bilete yüzer lira, 600 bilete ellişer lira ikramiye verilecektir. 3.000 kişi onar lira, 60.000 kişi üçer lira alacaklardır. Bu çekilişte 47 tane teselli mükâfatı vardır. Bu defa kazanılacak teselli mükâfatı seksener liradır.

Devamlı biletler haricinde keşidelik biletler de vardır. Bu biletler şimdiden ve üzerlerindeki fiatla satışa çıkarılmıştır. Eğer birinci çekilişte devamlı bilet almadınızsa bu çekilişte gene aynı paraya yani üç liraya tam, bir buçuk liraya yarım bilet alabilirsiniz.

Devamlı biletlerin 2 birincikânun akşamına kadar değiştirilmesi lâzımdır. Eskiden olduğu gibi mühlet her ayın dördüncü günü akşamına kadar değil, ikinci günü akşamına kadardır. Buna bilhassa dikkat ediniz. Birincikânunun ikinci günü akşamına kadar değiştirilmiyen biletler başkasına satılabilir.

Biletlerinizi almakta acele ediniz.
Büyük ikramiye (40.000) liradır.

OSMANLI BANKASI

31 mayıs 1940 tarihindeki vaziyet

A K T İ F

	İsterlin	Ş.	P.
Hisse senedlerinin ödenmesi istenmemiş olan kısmı	5.000.000	—	—
Kasada ve Bankalarda bulunan paralar	9.265.525	—	11
Kısa vadeli avanslar ve röporlar	850.000	—	—
Tahsil olunacak senedler	5.538.419	16	7
Cüzdanda bulunan kıymetler	1.921.554	14	5
Borçlu cari hesablar	8.051.940	11	10
Rehin mukabilinde avanslar	2.598.196	5	6
Kabul yolile borçlular	1.199.809	7	1
Gayrimenkul mallar ve mobilya	582.058	5	1
Müteferrik	181.787	7	7
	35.189.291	9	—

P A S İ İ

	İsterlin	Ş.	P.
Sermaye	10.000.000	—	—
Statü mucibince ayrılan ihtiyat akçesi	1.250.000	—	—
Tedavülde bulunan banknotlar	340.400	—	—
Görüldüğünde ödenecek senedler ve vadeli senedler	215.190	15	9
Alacaklı cari hesablar	20.513.629	11	10
Vadeli bonolar ve cari hesablar	1.207.009	7	10
Kabuller	1.199.809	7	1
Müteferrik	463.252	6	6
	35.189.291	9	—

Kuyuda muvafık olduğu tasdik olunur.
Umum Muhasebe Şef Muavini A. A. MAYER
Türkiye Umum Müdürü PH. GARELLİ

Merhametten Maraz

Yazan: *Stefan Zweig* — 7 — Türkçeye çeviren: *Hamdi Varoğlu*

Bereket versin, İlona imdadımıza yetişiyor:

— Size ne ikram edelim efendim? diyor. Çay mı, kahve mi?

— Ne isterseniz.

— Yok, siz ne seversiniz? Tekilf yok.

— O halde, çay.

Sesimin biraz daha kuvvetle çıktığını görerek memnun oluyorum.

Esmer kız, böyle alelâde bir sual sorarak, ilk anın soğukluğunu izaleye muvaffak olmak maharetini göstermişti. Fakat, aksi gibi, hizmetçiye emir vermek üzere odadan çıktı ve ben, kurbanımla başbaşa kaldım. Artık, bir şey söylemek, konuşmağa başlamak sırası gelmişti.. Fakat, sanki girtlağıma bir mantar tıkanmıştı. Bakışlarımda da her halde bir sıkılganlık vardı, koltuğun bulunduğu tarafa gözlerimi çevirmiyor - dum. Edit, götürüm bacaklarını örten kürkebakıyorum zannına kapılabilirdi. Bereket versin o benden daha soğukkanlıydı. Haylı cerbezeli olduğunu gösteren bir eda ile:

— Niçin oturmuyorsunuz? dedi. Şu koltuğu alın, yanıma gelin.

Beceriksiz bir tavırla, koltuğu sür - düm. Fakat muhatabım imdadıma ye - tişti:

— Gönderdiğiniz çok güzel; çiçek - lerden dolayı tekrar teşekkür edeceğim. Bakınız, şu vazoda ne kadar güzel duruyorlar! Sonra da... Sonra da... Geçen günkü manasız sinirimden dolayı sizden özür dileyeceğim... Müthiş bir münasebetsizlik ettim... O kadar mahcubdum ki bütün gece gözüme uyku girmedi. Halbuki siz iyi bir maksadla hareket etmiştiniz. Hem de.... Nereden ihtimal verebilirdiniz?

Edit, birdenbire, setr ve asabî bir gülüsle devam etti:

— Esasen, benim, için için beslediğim arzuyu keşfetmiştiniz değil mi? Dansedenleri görebilecek şekilde oturmuştum; tam siz yanıma geldiğiniz zaman, «Ah, ben de dansedebilsem!» diye içimde büyük bir arzu duyuyordum... Çünkü, dansı fevkalâde severim. Danse - denleri saatlerce oturup seyretsem bıkmam. Onların hareketlerini, kendi vücudümde hissedecek hale gelirim... Evet her hareketlerini ayrı ayrı hissederim. Artık, danseden, o gördüğüm insan değildir, bizzat ben dönerim, eğilir doğrulurum, kendimi bırakırım, ve sürüklenir giderim... Evet, bir insanın bu kadar divane olabileceğini tahmin etmezdiniz değil mi? Zaten, vaktile, küçüklüğümde, çok iyi dansederdim ve büyük bir zevk duyardım. Şimdi de ne zaman rüya görsem, mutlaka dansederim.

Evet, çok saçma bir şey ama, ben rüyada dansederim. Belki de, bu hale gelişim, babam için iyi oldu. Çünkü mutlaka evden kaçar, dansöz olurdum. Hiç bir şeyin dans kadar müptelâsı değilim. Yüzlerce ve yüzlerce insanı, bütün bir suvare müddetince, hareketlerile, vücudile, varlığile kavramak, sürüklemek, heyecan içinde bırakmak fevkalâde güzel bir şey olsa gerek. Hem bakın ben ne kadar deliyim... Meşhur dansözlerin ,fotoğraflarını topluyorum. Saharet, Pavlova, Karravina hepsi var. Hepsinin, her rolde, her pozda fotoğraflarını topladım. Size göstereyim onları. Şu çekmecenin içindedir. Verin bana o çekmeceyi... Şurada, şöminenin üstünde... Şu vernikli çekmece.

Sesi hırçınlaşarak devam etti:

— Hayır, hayır, hayır, şurada, solda, kitabların yanında... Aman ne beceriksizsiniz!. Evet, işte o.

Nihayet çekmeceyi bulmuştum. Kendisine verdim.

— Bakınız, dedi, şu en üstteki resmi görüyorsunuz ya, en çok hoşuma giedn fotograf odur. Pavlova'nın, «Kuğunun ölümü» dansındaki fotografı.. Ah, bu dansı bir kerecik görebilsem, öyle zannediyorum ki hayatımın en güzel günü o gün olacak!

İlona'nın çıktığı kapı, menteşeleri üzerinde yavaş yavaş kımıldamağa başladı. Edit, bir kabahat işlerken yakalanmış gibi, çekmeceyi hızla kapadı ve amirane bir eda ile bana:

— Başkalarının yanında bu konuştuklarımızdan hiç birini tekrar etmiyeceksiniz, anlıyor musunuz?. Size söylediğim şeylerden hiç birini !dedi.

Kapıyı, çekinerek açan, beyaz saçlı ve Fransuva Jozefvarı sakallı hizmet - kârdı. Onun peşinden İlona geliyor, yiyecekle donatılmış bir çay masasını iterek getiriyordu. Çaylarımızı verdi, sonra yanımıza oturdu. Hiç gürültü etmeden, masa ile beraber odaya sokulan ve şimdi bacaklarıma sürtünerek yaltaklanan iri Ankara kedisi, bize mükemmel bir konuşma bahanesi oldu. Kediyi güzel bulduğumu, beğendiğimi söyledim. Sonra, bana bir sürü sualler sordular. Ne kadar zamandır buradaymışım, bu garnizonda rahat mı imişim, falanca subayı tanıyormuymuşum, Viyanaya sık sık gidiyormuşum. Gitgide uzun bir muhavere başladı ve ilk andaki sıkılganlığım geçti. Hattâ, genc kızları, göz ucile tetkik edecek kadar cür'etlendim bile. Birbirinden çok farklı idiler. Tam manasile kadın vücudlu olan İlona, pürsıhhat, dolgun etli, ateşin, iştihaâverdi. Onun yanında, Edit bir çocuk gibi kalıyor, henüz teşekkül etmemiş bir genc kız hissi veriyordu. On yedi belki on sekiz yaşında görünüyordu. Ne tezad! İlona, insana, kucaklamak, birlikte dansetmek, buselere gömmek arzusu ilham ediyor, öteki, bir hasta gibi sevip okşanmak, himaye edilmek, bilhassa teselli edilmek ihtiyacında görünüyor - du. Bütün mevcudiyetinden, garib bir endişe havası intişar ediyordu. Yüzü bir lahza hareketsiz değildi; kâh sağa, kâh sola bakıyordu. Kâh, bütün vücudü gerginleşiyor, kâh, bitab kalmış gibi arkasına yaslanıyordu. Kımıldanışı gibi, konuşması da sinirli, kesik kesik, rahatsızdı. Bu endişe, bu asabiyet belki de bacaklarının zoraki hareketsizliğini telâfi eden bir haldir, yahud belki de hareketlerine ve konuşmasına bu aceleciliği veren şey hafif bir devamlı nöbettir diye düşündüm. Fakat, uzun müşahedelere dalacak vaktim yoktu Çünkü Edit, telâşlı suallerile ve çabuk çabuk konuşmasile, insanın dikkatini tamamen kendisine çekmeğe muvaffak oluyordu. Canlı ve alâkalı bir muhavereye giriştiğimi hayretle gördüm.

Böylece, bir saat belki daha fazla bir zaman geçmişti ki, birdenbire, salondan bize doğru gelen bir silüet göründü. Sanki bizi rahatsız etmekten korkuyormuş gibi, birisi, yavaş yavaş içeri girdi. Bu gelen Kekesfalva idi.

Ben, hürmetle ayağa kalkar gibi yapınca, o beni yerime oturtmak için:

— Rica ederim, rica ederim!

Dedi, sonra eğildi, kızının alnına hafif bir buse kondurdu. Arkasında hâlâ siyah kostümü, beyaz plâstronu ve boynunda eski moda kravatı vardı Altın gözlüklerinin arkasından, ihtiyatkâr bakışlı gözlerile, bir doktora benziyordu. Ve kötürüm kızın yanına, hakikaten, bir hastanın başucundaki doktor gibi oturdu.

O içeri girdiği andan itibaren, sanki odayı, birdenbire hüzünlü bir hava sarmıştı. Arasıra, çocuğuna bakarken takındığı hem çekingen, hem dikkatli ve müşfik tavır, muhaveremize hüzün katıyor, sözlerimizin itturadını bozuyordu. Sıkıldığımızın farkına vardı ve buna mâni olmak için çare aramağa başladı. Bana, o da, alayımıza dair, yüzbaşıya, şimdi Harbiye Nezaretinde şube âmiri bulunan eski Albaya dair sualler sordu. Bizim şahsî işlerimizi senelerdenberi bilir görünüyordu.

Sebebini bilmiyordum ama, yüksek rütbeli subaylar arasında tanıdıkları bulunduğunu, hususî bir maksadla söylediğini hissediyordum.

İçimden «on dakika daha bekliyeyim, sonra müsaade alır giderim, kimseyi kırmamış olurum» diye düşündüm. Fakat, kapı, bir kere daha, hafif hafif vuruldu. Uşak, yalınayak yürüyormuş gibi, gürültü etmeden içeri girdi ve Edit'in kulağına bir şeyler fısıldadı. Genc kız kendini tutamadı, birdenbire haykırdı:

— Beklesin! Yahud, hayır, beklemesin, beni rahat bıraksın! Gitsin İhtiyacım yok ona!

Bu anî öfke, hepimize üzüntü verdi. Ben, lüzumundan fazla oturduğumun farkına vararak, can sıkıntisile ayağa kalktım. Fakat Edit, ayni asabiyetle bana döndü:

— Hayır, oturun !Hiç ehemmiyetli bir şey değil!

Amirane edasında, terbiyesiz bir çocuğun halini andıran, nahoş bir şey vardı. Bu sahnenin üzücü mahiyetini, babası da hissediyor gibiydi; yüzünü endişe kaplamıştı, kızını teskine çalışıyordu:

— Aman, ne yapıyorsun Edit!

Şimdi, genc kız, asabiyetine mağlûb olduğunu, ya babasının telâşından, yahud benim şaşkın halimden farketmiş olacak ki, birdenbire bana döndü ve:

— Kusuruma bakmayınız, dedi. Jozef, böyle birdenbire içeri gireceği yerde pekâlâ bekliyebilirdi. Masajcım gelmiş. Her gün bana işkence eden, vücudüme kıvraklık vermek için egzersiz yaptıran adam. Saçma sapan bir iş: Bir, iki, bir, iki, ayağa kalk, yere eğil! Böylelikle beni güya iyi edeceklermiş! Doktorumuzun son icadı, bu şey boşuna bir işkence. Öteki tedaviler gibi, bu da saçma!

Edit, bunu söyledikten sonra, kendisine edilen bütün eziyetlerden sanki babasını mes'ul tutuyormuş gibi, onu, meydan okur bir tavırla süzdü. İhtiyar, sıkılarak, kızına doğru eğildi:

— Aman, evlâdım!!, dedi. Zannediyormusun ki doktor Condor, sahiden...

Fakat, hemen sustu. Genc kızın çıkıntılarında, sinirli bir ürperme vardı ve burun delikleri titriyordu. Geçen akşam da, dudakları tıpkı böyle titremişti. Yeni bir buhran gelmesinden korkmağa başladım. Fakat Edit, birden kızardı ve kekeledi:

[Arkası var]